

Študentská vedecká aktivita

Úspory domácností v krajinách OECD a na Slovensku

Petronela Bodnárová

Sekcia: Financie, bankovníctvo a investovanie

Konzultant: Ing. Daniela Petříková, PhD.

Banská Bystrica

2013

TECHNICKÁ UNIVERZITA V KOŠICIACH
EKONOMICKÁ FAKULTA

ÚSPORY DOMÁCNOSTÍ V KRAJINÁCH OECD
A NA SLOVENSKU
ŠVA

Študijný program:	FBI
Študijný odbor:	3.3.6 Financie, bankovníctvo a investovanie
Školiace pracovisko:	Katedra ekonomických teórií (KET)
Školiteľ:	Ing. Daniela Petříková, PhD.
Konzultant:	Ing. Daniela Petříková, PhD.

Abstrakt v SJ

Práca ŠVOČ analyzuje úspory domácností, ako aj mieru úspor domácností v krajinách OECD a na Slovensku. Úspory domácností predstavujú tú časť disponibilného dôchodku domácností, ktorú domácnosti nespotrebujú. Úspory domácností sú mimoriadne dôležité, pretože sú potenciálnym zdrojom investovania a teda aj budúceho rastu. OECD na porovnanie úspor v jednotlivých krajinách využíva ukazovateľ miery úspor domácností, ktorý je daný podielom úspor na disponibilnom príjme. Práca ŠVOČ analyzuje vývoj miery úspor domácností v jednotlivých krajinách OECD a na Slovensku pred krízou v roku 2008 a po nej. Porovnáva a analyzuje vývoj uvedeného ukazovateľa vo vybraných krajinách a postavenie Slovenska v rámci vybraných krajín, analyzuje aj vplyv disponibilných príjmov na úspory domácností v jednotlivých krajoch Slovenskej republiky.

Kľúčové slová

Úspory domácností, miera úspor domácností, vplyv disponibilných príjmov na výšku úspor domácností.

Abstrakt v AJ

This thesis analyzes the household saving and household saving rates in OECD countries, and especially in Slovakia. Household savings is that part of disposable income that households do not consume. Household savings are particularly important because they are a source of investment and hence future growth. To compare savings in each country OECD uses ratio household savings rate, which is the share of savings to disposable income. The work analyzes the development of this indicator in the OECD countries and Slovakia before the crisis in 2008, and beyond. It compares and analyzes the development of these indicators in selected countries, and the position of Slovakia in selected countries, and also analyzes the impact of disposable income on household savings in individual regions in the Slovak republic.

Kľúčové slová v AJ

Household saving, household saving rate, impact on the amount of disposable income to the household savings.

Čestné vyhlásenie

Vyhlasujem, že som celú študentskú odbornú prácu vypracovala samostatne s použitím uvedenej odbornej literatúry.

Košice, 26. marec 2013

.....

vlastnoručný podpis

Pod'akovanie

Touto cestou by som sa hcela pod'akovať vedúcej práce Ing. Daniele Petríkovej, PhD. za odbornú pomoc, usmernenie a cenné rady pri vypracovaní študentskej odbornej práce.

Predhovor

Problematika úspor a ich význam, sa v poslednom období objavuje hlavne v súvislosti s realitou krízou v USA v roku 2008, ktorá prerástla do krízy dlhovej a postihla celý svet. Nielen domácnosti, ale aj vlády štátov si začali uvedomovať mimoriadny význam sporenia a zodpovedného rozpočtovania.

Dôvod, prečo som si vybrala práve tému úspor je hlavne v tom, by som poukázala na to, že v dnešnej neistej dobe, keď nevieme, čo nás zajtra čaká, aká bude ekonomická situácia, či vývoj na finančných trhoch, je pre každého človeka dôležité, mať vždy určitú „finančnú rezervu“ a nepodceňovať dôležitosť úspor.

Zámerom tejto práce je zhodnotiť úspory domácností na Slovensku a porovnať ich s úsporami domácností v ďalších krajinách.

Obsah

Zoznam obrázkov	8
Zoznam tabuliek	9
Zoznam symbolov a skratiek	10
Slovník termínov	11
Úvod	12
1 Úspory domácností.....	13
1.1 Úspory domácností v krajinách OECD	13
1.1.1 Porovnanie miery čistých úspor domácností v krajinách OECD v predkrízovom období 1995 – 2007.....	16
1.1.2 Porovnanie miery čistých úspor domácností v krajinách OECD v krízovom a pokrízovom období 2008-2010	18
1.1.3 Krajiny s významnou zmenou v miere úspor domácností po krízových rokoch 2008 a 2009	21
1.2 Úspory domácností na Slovensku	22
1.2.1 Absolútne úspory domácností ako rozdiel medzi príjmami a výdavkami domácností	22
1.2.2 Miera úspor domácností na Slovensku	24
1.2.3 Vzťah absolútnej hodnoty úspor domácností a výšky čistých príjmov domácností.....	27
2 Záver.....	30
Zoznam použitej literatúry	33

Zoznam obrázkov

Obr. 1 Miera čistých úspor domácností v Eurozóne, USA, Francúzsku, Veľkej Británii, Nemecku, Taliansku a na Slovensku (1995-2007).....	17
Obr. 2 Miera čistých úspor domácností v krajinách PIGS a na Slovensku	18
Obr. 3 Miera čistých úspor domácností v Eurozóne, USA, Francúzsku, Veľkej Británii, Nemecku, Taliansku a na Slovensku (2007-2011).....	19
Obr. 4 Miera čistých úspor domácností v krajinách PIGS a na Slovensku	20
Obr. 5 Miera čistých úspor domácností v Estónsku, Fínsku a Švédsku	21
Obr. 6 Úspory v EUR na osobu a mesiac za domácnosti v rokoch 2001-2011.....	23
Obr. 7 Úspory v EUR na osobu a mesiac v jednotlivých krajoch za roky 2001 až 2010	24
Obr. 8 Celková miera úspor domácností v jednotlivých krajoch v rokoch 2001-2011	26
Obr. 9 Vzťah absolútnych úspor a čistých príjmov domácností v Trnavskom kraji	27
Obr. 10 Vzťah absolútnych úspor a čistých príjmov domácností v Žilinskom kraji.....	28

Zoznam tabuliek

Tab. 1 Miera čistých úspor domácností v krajinách OECD za roky 1995-2001	14
Tab. 2 Miera čistých úspor domácností v krajinách OECD za roky 2002-2010	15
Tab. 3 Úspory domácností v EUR na osobu a mesiac ako rozdiel medzi čistými príjmami a čistými výdavkami domácností	22
Tab. 4 Miera úspor domácností podľa Štatistického úradu v rokoch 2001 - 2011	25
Tab. 5 Porovnanie umiestnenia krajov SR prostredníctvom ukazovateľov absolútnej hodnoty úspor domácností a miery úspor domácností	26
Tab. 6 Percentuálna závislosť výšky úspor od výšky disponibilného príjmu v jednotlivých krajoch SR	28

Zoznam symbolov a skratiek

OECD Organisation for economic Co-operation and Development

S Úspory

Y Národný dôchodok

PIGS Spoločné pomenovanie krajín, ktoré vyvolali finančné problémy v Európe
(Portugalsko, Španielsko, Grécko a Írsko)

Slovník termínov

Sporenie je proces vyčleňovania časti príjmov na použitie v budúcnosti. Úspory sú zdrojom okamžitej hotovosti v prípadoch núdze, a zároveň sú určené na plnenie krátkodobých cieľov a investovanie. [1]

Investovanie je činnosť zameraná na rozloženie (umiestnenie) voľného kapitálu, s cieľom jeho zhodnotenia. Najčastejšie ide o nákup cenných papierov, akcií, dlhopisov a obligácií, podielových listov a nehnuteľností, za účelom dosiahnutia zisku po určitom čase. S investovaním je spojené riziko straty, preto je potrebné analyzovať a rozložiť riziko (minimalizovať ho), vyhodnotiť výšku možného výnosu (investičná stratégia), a stanoviť trvanie investície (investičný horizont). [2]

Finančné plánovanie je proces rozumného a efektívneho riadenia osobných financií. Ak má jednotlivec, resp. domácnosť ciele a určitý zámer, finančné plánovanie im ich pomôže dosiahnuť, a pripraví ich na neočakávané udalosti v budúcnosti. [3]

Internetová bublina týmto pojmom sa označuje obdobie, počas ktorého prudko rástla hodnota akcií spoločností podnikajúcich v oblasti internetu, tzv. dot.com spoločností. Po splasnutí tejto bubliny ceny akcií naopak prudko poklesli. [4]

Reálna úroková miera je úroková miera, ktorá vyjadruje skutočné zhodnotenie vkladov, je to úroková miera očistená o vplyv inflácie a zdanenia. [1]

Úvod

V tejto práci sa venujeme úsporám domácností a ich významu v ekonomike. Úspory domácností, ale aj firiem a jednotlivcov, sú zdrojom budúceho investovania a rastu. Po vypuknutí a dôsledkoch realitnej krízy, ktorá prerástla do svetovej finančnej krízy, začal význam úspor narastať.

Cieľom práce bolo zhodnotiť vývoj úspor domácností, resp. miery úspor domácností nielen na Slovensku, ale pokúsili sme sa zistiť aj to, aká je situácia v oblasti úspor domácností na Slovensku v porovnaní s vybranými krajinami.

V prvej kapitole sa venujeme sledovaniu vývoja ukazovateľa miery úspor domácností vo vybraných krajinách, osobitnú pozornosť venujeme sledovaniu vývoja ukazovateľa na Slovensku. Venujeme sa aj komparácii – na jednej strane najsilnejších ekonomík sveta (Veľká Británia, Francúzsko, Taliansko, USA a Nemecko) a na strane druhej v rámci krajín PIGS (Portugalsko, Írsko, Grécko a Španielsko). Tento vývoj sledujeme v dvoch obdobiach, a to v období pred krízou a po nej. V časti podkapitoly sme popísali krajiny, v ktorých sa ukazovateľ miery úspor domácností výrazne zmenil po prepuknutí svetovej finančnej krízy v roku 2008, a to vo Fínsku, Estónsku a Švédsku.

V druhej kapitole sledujeme a porovnávame vývoj ukazovateľa absolútnych úspor obyvateľstva a ukazovateľa miery úspor obyvateľstva v jednotlivých krajoch na Slovensku. V rámci tejto kapitoly sme porovnávali umiestnenie poradia krajov Slovenska pri využití dvoch uvedených ukazovateľov. Pomocou lineárnej regresie sme sledovali vzťah medzi výškou priemerných mesačných úspor domácností a výškou priemerného mesačného príjmu obyvateľstva v jednotlivých krajoch Slovenska. Zaujímalo nás, do akej miery závisí výška úspor domácností v krajoch Slovenska od výšky disponibilných príjmov domácností.

Tretia kapitola je zhrnutím skúmaní a vyvodením záverov.

1 Úspory domácností

V tejto časti práce sa venujeme úsporám domácností v krajinách OECD. Vychádzame z údajov z databázy OECD ([9][10]) o miere čistých úspor domácností v krajinách OECD.

1.1 Úspory domácností v krajinách OECD

Miera úspor domácností sa tradične definovala ako podiel úspor domácností na disponibilnom príjme domácností. Časom, hlavne preto, aby sa dosiahla vyššia korešpondencia s údajmi o príjmoch domácností získaných z prieskumov domácností, boli už aj penzijné fondy zahrnuté do druhotného rozdelenia dôchodkov. Miera úspor domácností je tak daná ako podiel úspor domácností na disponibilnom dôchodku domácností, plus zmeny čistého majetku domácností v rezervách penzijných fondov.

Ukazovateľ miera úspor domácností sa vykazuje v jeho hrubej alebo čistej forme. Rozdielnosť spočíva v tom, či sa ukazovateľ miera úspor domácností vykazuje ako hrubá miera úspor alebo ako čistá miera úspor, teda očistená o odpisy, ale aj na základe toho, či ukazovateľ zahŕňa, alebo nezahŕňa aj neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam. Pre príklad uvádzame, ktorým z uvedených spôsobov vykazujú ukazovateľ miera úspor domácností tri svetové centrá, a to Japonsko, USA a EÚ. Japonsko vykazuje čistú mieru úspor domácností očistenú o odpisy, ale nezahŕňajúcu neziskové organizácie slúžiace domácnostiam. USA vykazuje čistú mieru úspor ošetrovanú o odpisy, ale zahŕňajúcu aj neziskové organizácie slúžiace domácnostiam. EÚ vykazuje hrubú mieru úspor neočistenú o odpisy, ale zahŕňajúcu neziskové organizácie slúžiace domácnostiam.

Za posledných 10-15 rokov majú najvyššiu mieru čistých úspor domácností nasledujúce krajiny: Rakúsko, Belgicko, Nemecko, Francúzsko a Švajčiarsko. Od roku 2007 sa vysokou mierou úspor domácností vyznačuje aj Švédsko. Na druhej strane, krajinami s najnižšími mierami úspor domácností sú: Austrália a Fínsko, ktorých miery úspor domácností sa pohybovali v sledovanom období (1995-2010), približne na úrovni 1 až 3 %. V Krajinách ako sú: Veľká Británia, Dánsko a Nový Zéland sa vo väčšine rokov, v sledovanom období, miera úspor domácností pohybuje v záporných hodnotách.

Samostatnú pozornosť možno v oblasti miery úspor domácností venovať Estónsku a Írsku. Estónsko je zaujímavé tým, že v rokoch 2004-2006, miera úspor domácností

klesla, až do výrazne nízkych hodnôt, v roku 2006 až na -13,1%. V nasledujúcich troch rokoch už miera úspor domácností rástla a v roku 2009 dosiahla dokonca až hodnotu 5,7%.

V prípade Írska je možné hovoriť o podobnej anomálii. V rokoch 2002-2007 sa miera úspor domácností v tejto krajine pohybovala v rozpätí od -2,2% do 1,7%. Následne, v roku 2008, sa ukazovateľ miery úspor domácností dostal až na úroveň 5,5%, a v roku 2009 až na významných 10,1%. Nórsko zaznamenalo medzi rokmi 2005 a 2006 prepád v miere úspor domácností z 10,1% v roku 2005 na 0,1% v roku 2006.

Tab. 1 Miera čistých úspor domácností v krajinách OECD za roky 1995-2001

Krajina	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Austrália	6,4	6,2	5,6	3,4	2,8	2,6	2,6
Rakúsko	11,8	9,3	8,0	8,6	10,0	9,4	7,7
Belgicko	16,4	14,3	13,3	12,8	13,2	12,5	13,8
Kanada	9,4	7,2	5,0	4,9	4,1	4,8	5,3
Česká Republika	10,0	6,1	6,0	4,1	3,4	3,3	2,2
Dánsko	1,3	0,9	-2,8	-1,2	-5,6	-4,0	2,1
Fínsko	3,9	0,4	2,5	0,6	2,4	0,5	0,3
Nemecko	11	10,5	10,3	10,3	9,6	9,4	9,5
Maďarsko	14,4	15,6	12,5	11,7	7,8	6,2	6,7
Írsko							
Taliansko	17	17,9	15,1	11,4	10,2	8,4	10,5
Japonsko		11,5	10,9	11,7	10,2	8,8	5,1
Kórea			16,1	23,2	16,1	9,3	5,2
Holandsko	14,0	12,4	13,3	12,2	9,0	6,9	9,7
Nórsko	4,8	2,6	3,0	5,7	4,7	4,3	3,1
Poľsko	14,6	11,7	11,7	12,1	10,5	10,0	11,9
Slovenská republika	5,2	8,9	9,2	7,6	6,2	6,0	3,8
Švédsko	9,5	7,3	3,4	2,8	2,8	4,3	8,4
Švajčiarsko	12,7	10,9	10,7	10,7	10,8	11,7	11,9
USA	5,7	5,1	4,7	5,4	3,2	3,0	2,8
Grécko							
Eurozóna					9,0	8,1	8,8
EU27							
Chile		7,2	5,3	6,1	6,8	6,1	6,6
Ruská federácia							
Slovinsko			8,3	7,3	4,5	7,8	9,8
Estónsko	4,2	2,0	-0,1	-2,8	-5,4	-3	-4
Francúzsko	12,7	11,7	12,5	11,9	11,3	11,0	11,7
Portugalsko	6,9	5,5	3,8	3,3	3,9	3,8	3,9
Španielsko						5,9	5,6
Veľká Británia	6,9	5,9	5,8	3,4	0,9	0,1	1,7
Nový Zéland	-3,6	-2,6	-3,5	-3,3	1,0	-4,6	-3,6
Mexiko							

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov z OECD [9],[10]

Tab. 2 je pokračovaním Tab. 1, uvádzame v nej údaje od roku 2002. Údaje za niektoré krajiny vo viacerých rokoch chýbajú. V prípade Grécka a EÚ27 chýbajú údaje za celé sledované obdobie.

Tab. 2 Miera čistých úspor domácností v krajinách OECD za roky 2002-2010

Krajina	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Austrália	0,2	-0,9	-1,5	0,4	1,3	0,5	4,5		
Rakúsko	8,0	8,8	9,2	9,7	10,4	11,7	11,5	10,7	8,3
Belgicko	13,1	12,3	10,9	10,1	10,8	11,4	11,7	13,7	11,2
Kanada	3,5	2,7	3,2	2,2	3,6	2,9	4,0	4,7	4,9
Česká Republika	3,0	2,4	0,5	3,2	4,8	6,3	5,7	4,5	
Dánsko	2,1	2,4	-1,3	-4,2	-2,3	-4,0	-3,3	-0,5	
Fínsko	0,4	1,4	2,7	0,9	-1,1	-0,9	-0,0	4,4	4,3
Nemecko	10,1	10,4	10,6	10,7	10,8	11,0	11,7	11,1	11,3
Maďarsko	5,3	2,9	5,4	6,7	7,2	3,3	2,7	4,5	2,5
Írsko	-2,2	-0,6	0,9	1,7	-0,9	-0,1	5,5	10,1	8,9
Taliansko	11,2	10,3	10,2	9,9	9,1	8,4	8,0	6,5	5,0
Japonsko	5,1	3,9	3,6	3,9	3,7	2,5	2,3		
Kórea	0,4	5,2	9,2	7,2	5,2	2,9	2,9	4,6	4,3
Holandsko	8,7	7,6	7,4	6,4	6,1	6,9	5,9	6,4	3,9
Nórsko	8,2	8,9	7,2	10,1	0,1	1,5	3,7	7,3	7,4
Poľsko	8,3	7,7	7,0	7,3	7,5	6,1	0,8	7,8	
Slovenská republika	3,3	1,1	0,3	1,1	0,1	2,2	1,1		
Švédsko	8,2	7,2	6,1	5,5	6,6	8,8	11,2	12,9	10,7
Švajčiarsko	10,7	9,4	9,0	10,1	11,4	12,6	11,7	12,0	
USA	3,7	3,8	3,5	1,7	2,7	2,4	5,5	5,3	5,5
Grécko									
Eurozóna	9,3	9,0	8,9	8,3	7,9	8,2	8,4	9,2	7,8
EÚ27									
Chile	6,4	6,1	6,8	6,7	7,3	7,3	7,4	7,2	
Ruská federácia	12,8	13,2	11,8	12	12,6				
Slovinsko	10,5	8,2	9,5	11,2	11,7	10,3	9,4	9,1	10,0
Estónsko	-6,4	-7,1	-12,8	-10,8	-13,1	-8,2	-2,6	5,7	3,7
Francúzsko	13,0	11,9	12,2	11,1	11,2	11,7	11,7	12,7	12,3
Portugalsko	3,3	3,7	2,8	2,7	0,4	-0,7	-0,8	3,4	2,1
Španielsko	5,6	6,0	4,9	4,7	4,2	3,6	6,6	11,9	
Veľká Británia	-0,1	0,4	-1,6	-1,2	-2,2	-3,2	-2,8	1,2	
Nový Zéland	-9,1	-6,9	-5,6	-7,6	-8,0				
Mexiko		11,4	10,1	10,1	10,1	9,6	10,2	10,0	

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov z OECD [9],[10]

1.1.1 Porovnanie miery čistých úspor domácností v krajinách OECD v predkrízovom období 1995 – 2007

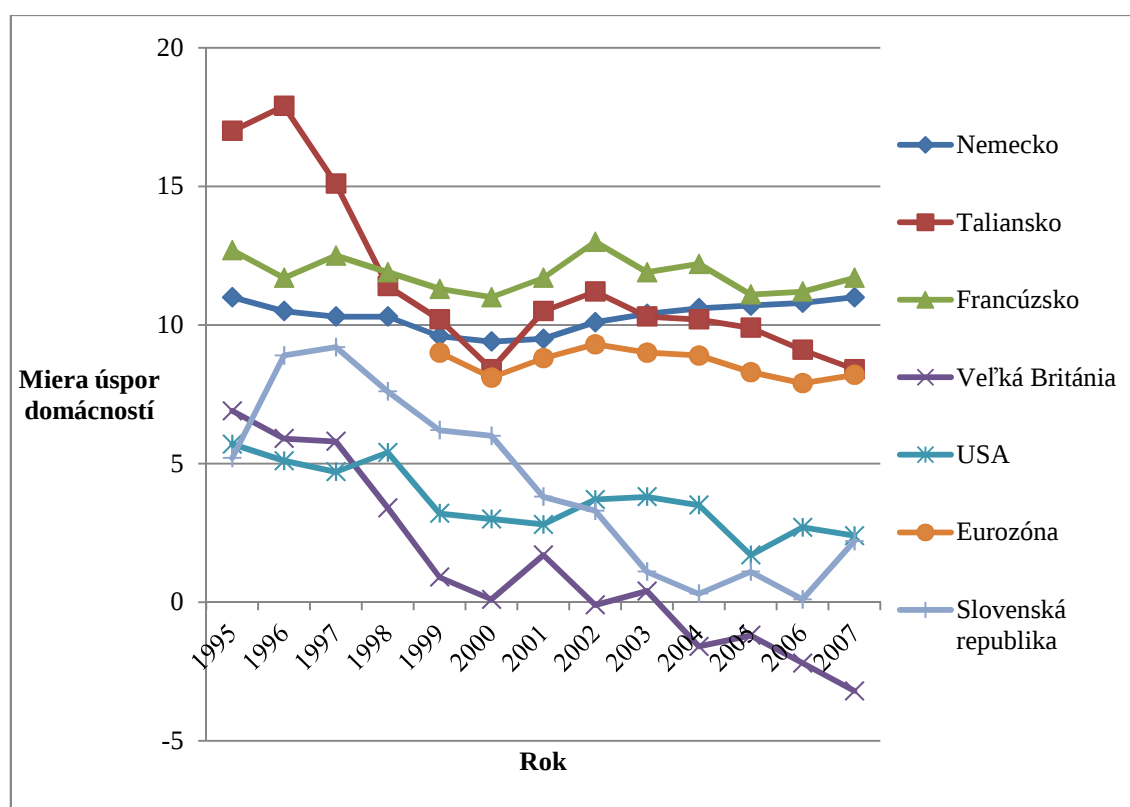
V nasledujúcich podkapitolách budeme sledovať vývoj miery čistých úspor domácností osobitne v predkrízovom období, teda v rokoch 1995-2007, a následne v krízovom a pokrízovom období v rokoch 2008-2010.

Úspory domácností v jednotlivých krajinách sa významne líšia. Hlavné faktory prispievajúce k rozdielom medzi krajinami sú nasledujúce:

- *efekt príjmu*: všeobecne vyššie príjmy vedú aj k vyššej miere úspor;
- *efekt bohatstva*: zisky/straty z finančných a nefinančných aktív. Vyššie bohatstvo môže mieru úspor aj znižovať;
- *úverové systémy*: v krajinách, ako napr. USA a Veľká Británia, kde bolo jednoduchšie splácanie spotrebných úverov, miery úspor môžu byť porovnateľne nižšie;
- *inštitucionálne faktory* ako sú rozdiely v sociálnom zabezpečení, obzvlášť rozdiely v dôchodkových systémoch a daňových systémoch;
- *podiel malých podnikateľov a podnikov v rámci sektora domácnosti*, pretože výrobcovia môžu mať iné sporiace správanie;
- *očakávania domácnosti* čo sa týka budúcej ekonomickej situácie;
- *kultúrne a sociálne faktory*. [7]

Najvyššie miery čistých úspor domácností mali v predkrízovom období: Švajčiarsko, Nemecko, Rakúsko, Belgicko a Francúzsko. Najnižšie miery čistých úspor domácností majú Estónsko, Dánsko, Fínsko a Veľká Británia.

Obr. 1, vypracovaný na základe údajov Tab. 1 a Tab. 2, zobrazuje vývoj miery čistých úspor domácností v rokoch 1995-2007 v štyroch najväčších ekonomikách Európy (v Nemecku, Francúzsku, Taliansku a Veľkej Británii) a v USA, Eurozóne a na Slovensku. V USA, miera úspor domácností klesala počas celého sledovaného obdobia až na tri dočasné vzrasty v rokoch 1998, 2002 a 2006 a úplne nepatrný vzrast o 0,1% v roku 2003.

Obr. 1 Miera čistých úspor domácností v Eurozóne, USA, Francúzsku, Veľkej Británii, Nemecku, Taliansku a na Slovensku (1995-2007)

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov z OECD [9],[10]

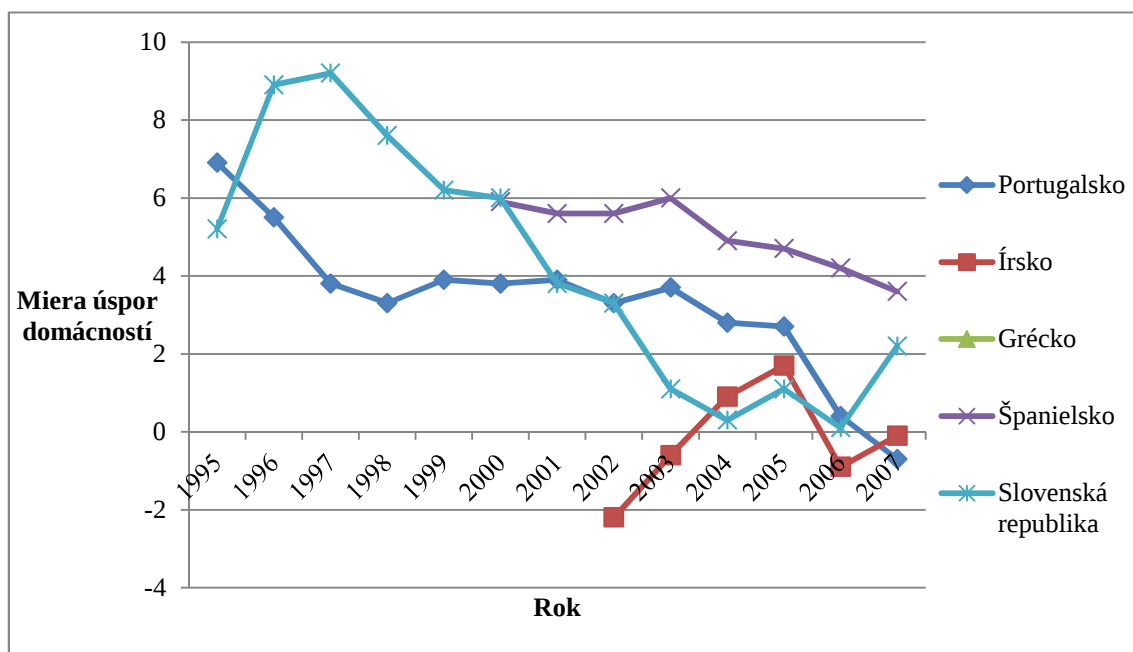
Krajiny Eurozóny sa oproti USA odlišujú. Zatiaľ, čo miera úspor domácností v krajinách Eurozóny dosahuje úroveň v priemere približne 8 až 9%, miera úspor domácností v USA nedosahuje ani úroveň 5%.

V Nemecku miera čistých úspor domácností pomaly, ale trvalo rástla od roku 2000. Miera úspor domácností Veľkej Británie bola počas celého sledovaného obdobia výrazne nižšia než v ostatných najsilnejších členských krajinách EÚ a od roku 1998 bola dokonca nižšia než miera úspor v USA a na Slovensku.

Vo Veľkej Británii nízka miera úspor domácností bola pravdepodobne zapríčinená poklesom dlhodobých reálnych úrokových sadzieb. V období rokov 1996 až 2006 to bolo o viac ako 2 percentuálne body, čo by mohlo vysvetliť pokles miery úspor domácností asi o 4 percentuálne body. [13]

Miery úspor domácností v Slovenskej republike od roku 1995 do roku 1997 rástli. Nárast v roku 1997 bol spôsobený extrémnym nárastom úrokových sadzieb hlavne na krátkodobé termínované vklady. [12]

Na Obr. 2 je porovnanie krajín PIGS (Portugalsko, Írsko, Grécko, Španielsko) a Slovenskej republiky. Označenie PIGS sa v súčasnosti používa na spoločné pomenovanie krajín, ktoré vyvolali finančné problémy v Eurozóne. Vlády týchto krajín, majú kvôli svojej nedisciplinovanej rozpočtovej politike, príliš veľké deficity verejných financií a nezvládnuteľné štátne zadlženosti. V prípade Írska však ide skôr o problém bankového sektora.

Obr. 2 Miera čistých úspor domácností v krajinách PIGS a na Slovensku

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov z OECD [9],[10]

Údaje za Grécko OECD neviduje. V Portugalsku miera úspor domácností skôr klesala, až na niekoľko nárastov. V Španielsku bol vývoj podobný, na rozdiel od Portugalska, miery úspor domácností v Španielsku vzrástli iba v roku 2002.

V prípade Írska máme k dispozícii len údaje od roku 2002. Za obdobie medzi rokmi 2002-2005, miery úspor domácností v Írsku rástli. Následne v roku 2005 znova poklesli. Nižšie miery úspor domácností v Írsku boli pravdepodobne zapríčinené lacnými hypotékami.

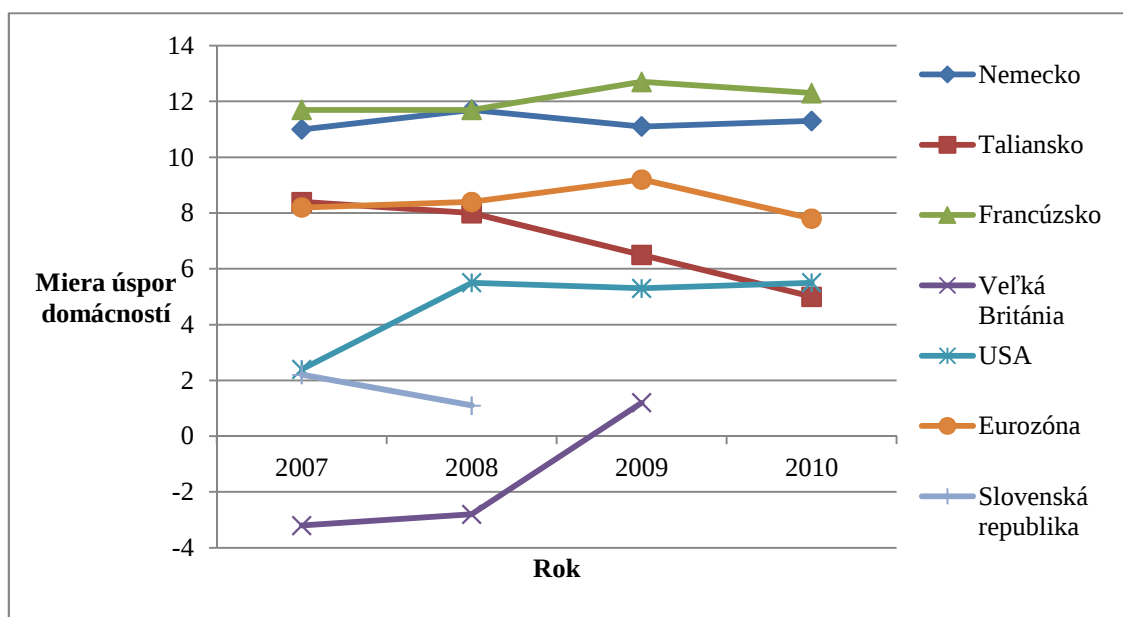
1.1.2 Porovnanie miery čistých úspor domácností v krajinách OECD v krízovom a pokrízovom období 2008-2010

V roku 2008 prepukla vo svete svetová kríza. Táto kríza sa začala v USA ako realitná kríza. Postupne sa kríza rozšírila z USA hlavne prostredníctvom globálneho prepojenia bankového sektora do celého sveta a významne zasiahla hlavne krajiny Európskej únie. Táto kríza následne v Európe prerástla do dlhovej krízy, spôsobenej aj

nezodpovedným rozpočtovaním vo verejných financiách v jednotlivých krajinách Európy.

V tejto časti práce preto sledujeme, aký vplyv mala kríza na miery úspor domácností v jednotlivých krajinách. V nasledujúcich dvoch obrázkoch (Obr. 3 a Obr. 4) zámerne pridávame aj rok 2007, pre jednoduchšie porovnanie dôsledkov krízy, ktorá naplno prepukla v rokoch 2008 a 2009.

Na Obr. 3 je zachytené porovnanie miery úspor domácností v Eurozóne, USA, 4 najväčších ekonomikách Európy (Nemecko, Veľká Británia, Taliansko a Francúzsko) a Slovenskej republiky.

Obr. 3 Miera čistých úspor domácností v Eurozóne, USA, Francúzsku, Veľkej Británii, Nemecku, Taliansku a na Slovensku (2007-2011)

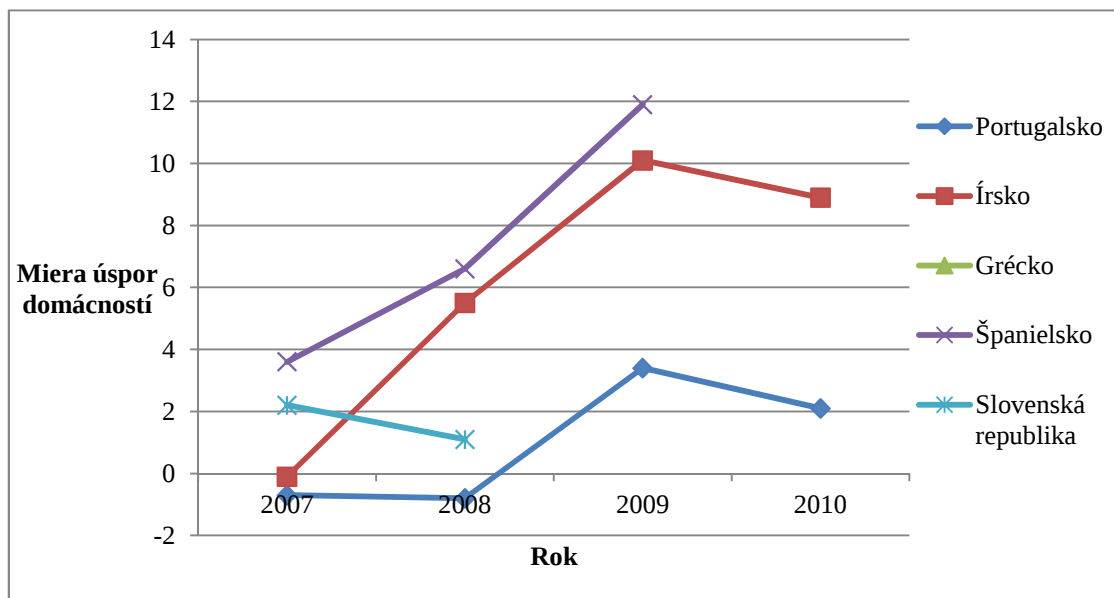
Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov z OECD [9],[10]

V prípade Slovenskej republiky, sa nám z OECD nepodarilo získať údaje o miere úspor domácností v rokoch 2009 a 2010.

Miery úspor domácností v Nemecku a Francúzsku sa udržiavali približne v rovnakých pásmach ako pred krízou. Najvýraznejšie sa po kríze zmenila situácia vo Veľkej Británii. Vo Veľkej Británii v roku 2008, teda po prepuknutí realitnej krízy v USA, úspory domácností mierne vzrástli. Následne v roku 2009, ktorý sa dá považovať za rok, kedy kríza prenikla už aj do Európy, sa miera úspor domácností už zvýšila výraznejšie. Z -2,8% vzrástla na úroveň 1,2%.

Výraznejšia je zmena v USA, kde v roku 2008 po prepuknutí svetovej finančnej krízy, úspory domácností celkom významne vzrástli. Nárast miery úspor domácností v USA v roku 2008 dokazuje, že domácností v USA sa z krízy ponaučili.

Na Obr. 4 je porovnanie krajín PIGS (Portugalsko, Írsko, Grécko, Španielsko) a Slovenskej republiky.

Obr. 4 Miera čistých úspor domácností v krajinách PIGS a na Slovensku

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov z OECD [9],[10]

Údaje o mierach úspor domácností za sledované obdobie v Grécku sa nám rovnako nepodarilo získať.

Ostatné krajiny PIGS, teda Španielsko, Portugalsko a Írsko po roku 2008 sledovali veľmi podobný trend. V každej z týchto krajín v roku 2009, miera čistých úspor domácností prudko vzrástla. Avšak, už v ďalšom roku, teda v roku 2010, nasledoval v Írsku a Portugalsku opäť pokles.

Chceli by sme upozorniť na prípad Írska, v ktorom v priebehu dvoch rokov, teda od roku 2007 do roku 2009, došlo k nárastu v miere úspor domácností o viac ako 10%. Odpoveďou na otázku, prečo práve od roku 2007 začali úspory domácností takto prudko rásť je to, že v Írsku došlo rovnako, ako v USA, k nárastu hypotekárnej bubliny, ktorá praskla práve v roku 2007. Z Obr. 4 je zrejmé, že prasknutie realitnej bubliny v Írsku v roku 2007, malo významný vplyv na zmenu v miere úspor domácností, a rozhodovanie domácností a spotrebe a úsporách. O tom svedčí fakt, že v priebehu len dvoch rokov, v období od roku 2007, od prasknutia hypotekárnej bubliny, do roku 2009 sa miera úspor domácností zvýšila o viac ako 10%.

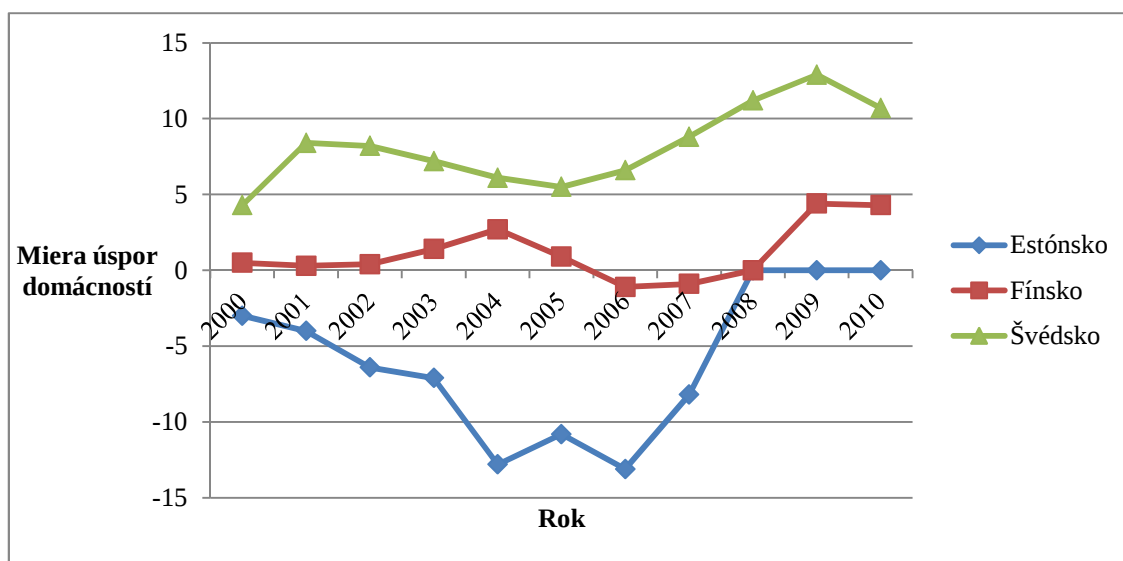
1.1.3 Krajiny s významnou zmenou v miere úspor domácností po krízových rokoch 2008 a 2009

Osobitnú podkapitolu sme sa rozhodli venovať krajinám, ktoré mali špecifický priebeh vývoj ukazovateľa miery úspor domácností v predkrízovom a pokrízovom období.

Obr. 5 zobrazuje vývoj ukazovateľa miery úspor domácností v troch vybraných krajinách, a to v Estónsku, Fínsku a Švédsku.

Vo Fínsku po roku 2009 miera úspor domácností oproti predošlým rokom výrazne vzrástla a to o necelých 5%.

V Estónsku od roku 2008, ako môžeme sledovať na Obr. 5, sa miera úspor domácností zvýšila oproti predchádzajúcim obdobiam. Napriek tomu, že sa hodnoty pohybovali len približne okolo 0, oproti predošlým rokom, kedy sa miera úspor domácností pohybovala trvalo v záporných, a medzi rokmi 2004-2007 vo výrazne záporných číslach, je aj hodnota okolo 0 veľká zmena.

Obr. 5 Miera čistých úspor domácností v Estónsku, Fínsku a Švédsku

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov z OECD [9],[10]

Vo Švédsku po roku 2008, miera úspor domácností vzrástla a v roku 2009 nadobudla najvyššiu hodnotu za sledované obdobie. Dôvodom vyššej miery úspor domácností vo Švédsku, môže byť aj fakt, že Švédsko nie je členskou krajinou Eurozóny, pretože kríza viac zasiahla krajiny používajúce euro.

1.2 Úspory domácností na Slovensku

V tejto kapitole sme sa zaoberali úsporami obyvateľstva v Slovenskej republike. Sledovali sme vývoj absolútnych úspor domácností, mieru úspor domácností v rámci Slovenska a aj za jednotlivé kraje. Porovnali sme umiestnenie krajov SR prostredníctvom ukazovateľov absolútnej hodnoty úspor domácností a miery úspor domácností.

1.2.1 Absolútne úspory domácností ako rozdiel medzi príjmami a výdavkami domácností

V tejto časti práce sme sa zaoberali úsporami obyvateľstva ako rozdielom medzi čistými príjmami a čistými výdavkami domácností, a to v jednotlivých krajoch Slovenskej republiky za obdobie od roku 2001 do roku 2010.

V Tab. 3 sme vyčíslili absolútny rozdiel medzi čistými celkovými príjmami a čistými výdavkami domácností.

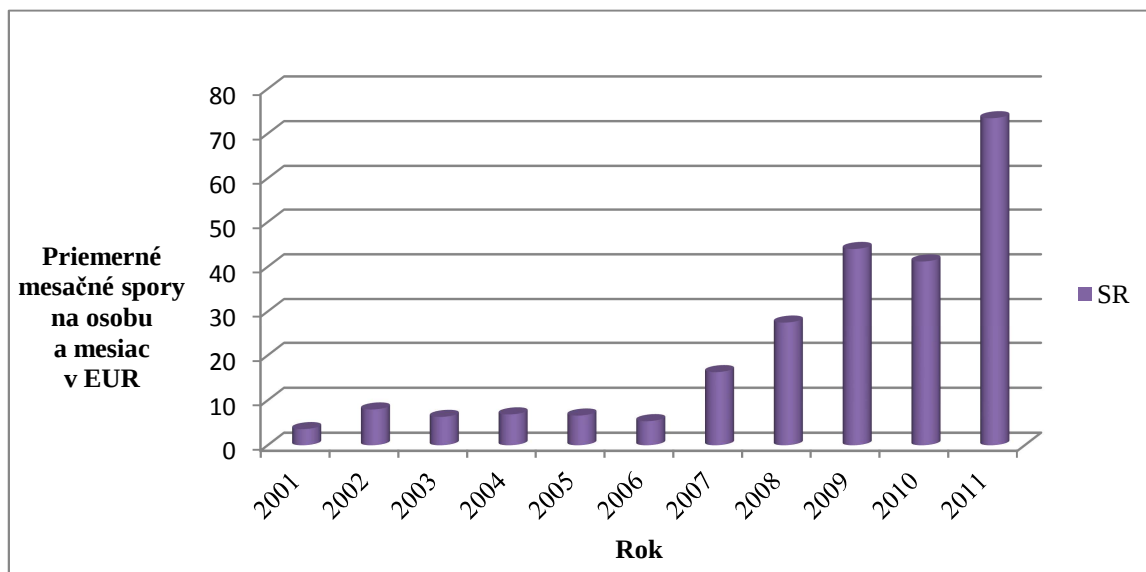
Na základe údajov z Tab. 3 a z Obr. 6 môžeme pozorovať, že domácnosti v Slovenskej republike sa nevyznačovali v minulosti vysokou mierou úspor. V rokoch 2001 až 2006 si priemerná domácnosť na Slovensku usporila len minimálnu časť svojho príjmu. Priemerné mesačné úspory na osobu v uvedených rokoch nepresiahli 10 EUR. Od roku 2007 sa situácia začala postupne zlepšovať. Priemerné mesačné úspory na osobu dosiahli už 15 EUR. Roky 2008, 2009 a 2010 boli poznačené následkami svetovej finančnej krízy. Napriek tomu v rokoch 2009 a 2010 výška priemerných mesačných úspor na osobu priemernej domácnosti na Slovensku presiahla 40 EUR.

Tab. 3 Úspory domácností v EUR na osobu a mesiac ako rozdiel medzi čistými príjmami a čistými výdavkami domácností

Rok	SR	BA	TA	TN	NR	ZA	BB	PO	KE
2001	3,59	8,03	9,43	-2,22	-1,69	2,39	3,98	0,49	9,06
2002	7,96	16,30	7,47	2,25	-0,50	3,78	11,78	8,30	14,57
2003	6,31	16,00	7,03	-1,49	0,96	4,25	7,17	5,01	11,59
2004	6,87	23,17	-4,45	9,53	5,71	9,56	-28,05	16,07	20,41
2005	6,61	12,54	11,63	19,12	2,27	-7,46	9,58	12,61	-2,95
2006	5,36	30,65	1,28	-0,42	9,30	0,22	6,50	-8,48	7,01
2007	16,27	2,79	42,06	23,17	17,19	-0,84	9,79	12,47	24,94
2008	27,53	48,75	48,93	21,27	13,11	1,09	12,75	40,86	35,69
2009	43,99	56,80	58,39	39,36	39,02	36,98	40,06	61,67	22,77
2010	41,19	49,81	46,14	54,49	24,65	33,26	42,34	47,00	35,52
2011	73,45								

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov z Regionálnej databázy Štatistického úradu SR [11]

Obr. 6. zachytáva grafické znázornenie priemerných mesačných úspor domácností na osobu na mesiac v SR.

Obr. 6 Úspory v EUR na osobu a mesiac za domácnosti v rokoch 2001-2011

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov z Regionálnej databázy Štatistického úradu SR [11]

Rok 2011 je zatiaľ z pohľadu výšky úspor považovaný za najlepší. Priemerne sa v slovenskej domácnosti ušetrilo na mesiac a osobu až 73 EUR.

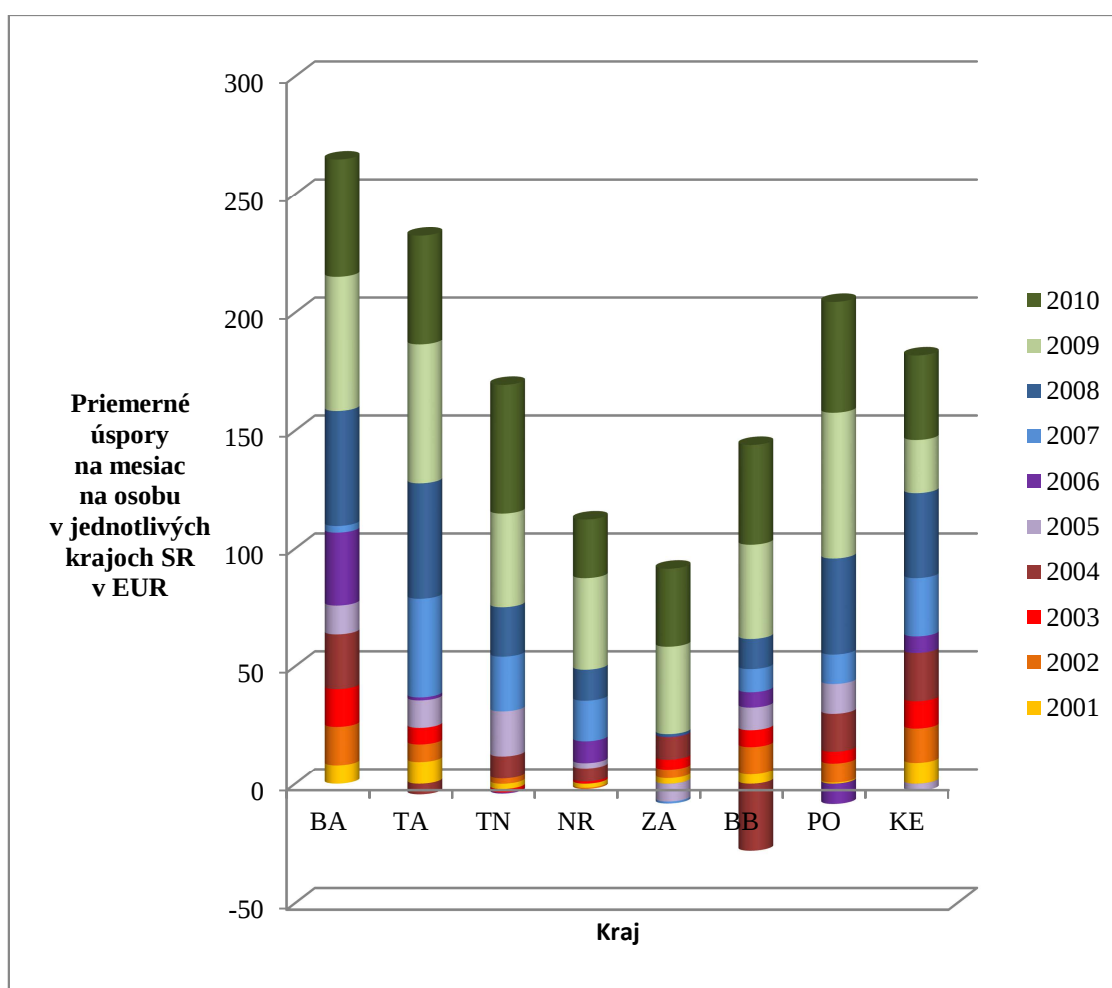
Obr. 7 je spracovaný na základe údajov z Tab. 3 a zobrazuje vývoj priemerných mesačných úspor na obyvateľa v jednotlivých krajoch SR v rokoch 2001 až 2010.

Porovnaním priemerných mesačných úspor na obyvateľa v jednotlivých krajoch Slovenska v rokoch 2001 až 2011 (Obr. 7) sme dospeli k záveru, že najviac sporia domácnosti v Bratislavskom kraji. V tomto kraji je zároveň aj najvyššia priemerná mzda a najnižšia nezamestnanosť, preto sa dal takýto výsledok očakávať.

Druhým krajom, ktorý sa vyznačuje vysokou mierou úspor, je Trnavský kraj. Je to zároveň kraj s druhou najnižšou nezamestnanosťou za posledné roky.

Špecifickým krajom v tejto súvislosti je Prešovský kraj, v ktorom, napriek vysokej nezamestnanosti (do roku 2004 druhé miesto, od roku 2005 tretie miesto za jednotlivé kraje) za posledné roky, a nízkej priemernej mzde, si domácnosti dokážu usporiť značné časti zo svojich celkových príjmov.

Najmenej sporivé sú domácnosti v Žilinskom kraji, ktorý je, čo sa týka nezamestnanosti, až na 5. mieste medzi kraji Slovenska.

Obr. 7 Úspory v EUR na mesiac na osobu v jednotlivých krajoch za roky 2001 až 2010

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov z Regionálnej databázy Štatistického úradu SR [11]

1.2.2 Miera úspor domácností na Slovensku

V predchádzajúcej podkapitole sme popísali hodnoty absolútnych úspor na základe údajov zo Štatistického úradu SR. Vzhľadom na to, že každý kraj, resp. v medzinárodnom porovnávaní každá krajina, má iné príjmy a iné výdavky, ich úspory sa výrazne líšia. Preto OECD pri medzinárodnom porovnávaní využíva ukazovateľ miera úspor domácností, ktorý predstavuje podiel úspor domácností na čistých príjmoch domácností.

Pokúsili sme sa preto zistiť, či sa bude umiestnenie krajov SR meniť pri porovnaní ukazovateľa absolútnych úspor a miery úspor domácností, alebo toto poradie zostane zachované.

Tab. 4 zobrazuje údaje miery úspor domácností v jednotlivých krajoch Slovenska v rokoch 2001-2011.

Tab. 4 Miera úspor domácností podľa Štatistického úradu v rokoch 2001 - 2011

Rok	SR	BA	TA	TN	NR	ZA	BB	PO	KE
2001	1,69%	2,97%	4,69%	-1,10%	-0,82%	1,18%	1,88%	0,25%	4,27%
2002	3,57%	5,81%	3,52%	1,06%	-0,24%	1,76%	5,44%	4,05%	6,23%
2003	2,68%	5,43%	3,07%	-0,64%	0,42%	1,94%	3,13%	2,39%	4,71%
2004	2,84%	6,81%	-1,86%	4,31%	2,48%	4,06%	-12,23%	7,26%	8,67%
2005	2,63%	3,84%	4,59%	7,89%	0,89%	-3,09%	3,96%	5,66%	-1,21%
2006	1,87%	8,04%	0,45%	-0,15%	3,26%	0,08%	2,35%	-3,43%	2,60%
2007	5,08%	0,68%	12,54%	7,48%	5,34%	-0,27%	3,16%	4,34%	8,18%
2008	7,82%	10,47%	13,31%	6,28%	3,76%	0,32%	3,85%	13,22%	10,47%
2009	12,55%	12,87%	16,25%	11,34%	11,30%	10,70%	12,37%	18,86%	6,88%
2010	11,80%	11,25%	12,36%	15,33%	7,17%	9,85%	12,63%	15,39%	11,03%
2011	20,48%								

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov zo štatistického úradu[11]

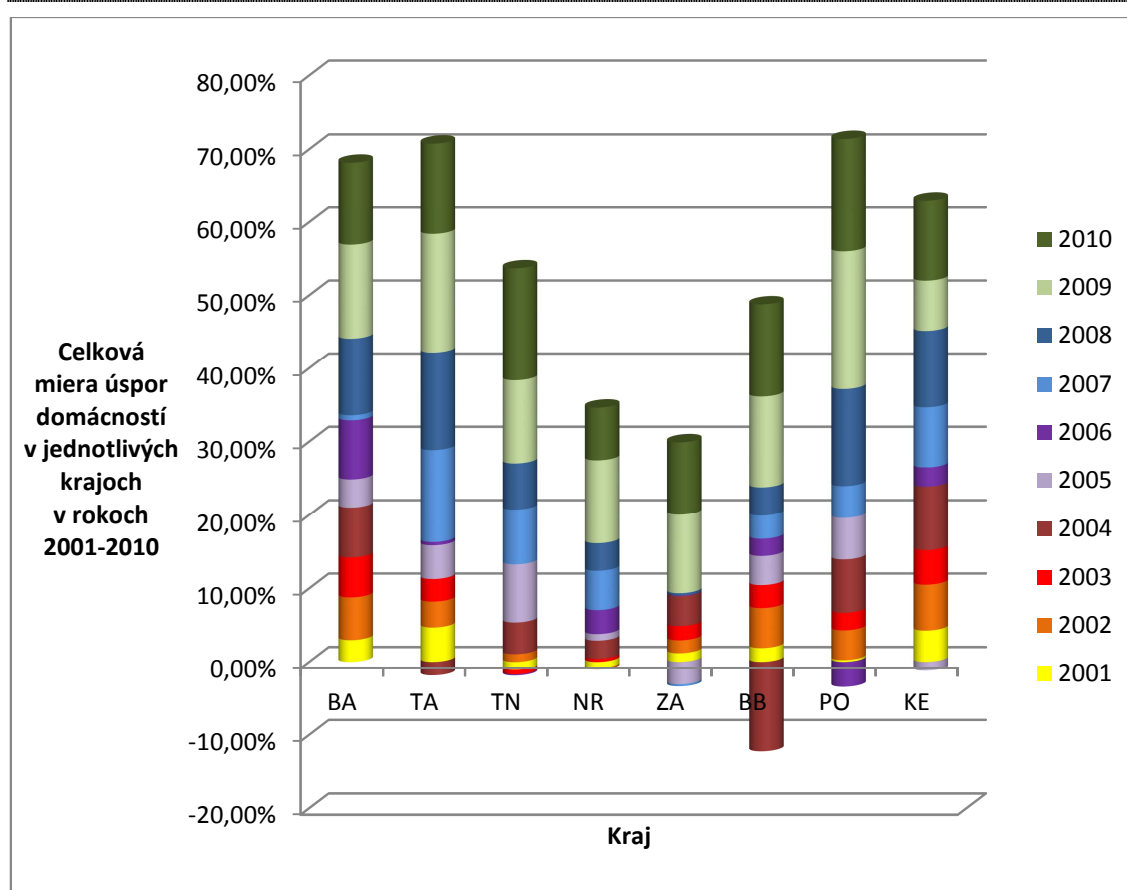
Obr. 8 je spracovaný na základe údajov z Tab. 4, na základe ktorých sme sformulovali nižšie uvedené závery.

Porovnaním poradí umiestnenia krajov na základe dvoch spomínaných ukazovateľov sme dospeli k nasledujúcemu.

Na prvom mieste pri ukazovateli absolútnej hodnoty celkových úspor sa umiestnil Bratislavský kraj. Po tom, ako sme v ukazovateli miera úspor domácností zohľadnili vplyv rozdielnych príjmov v jednotlivých krajoch, umiestnil sa Bratislavský kraj až na treťom mieste.

Presne opačný výsledok pri porovnaní týchto dvoch ukazovateľov dosiahol Prešovský kraj. V poradí ukazovateľa absolútnej hodnoty úspor domácností sa umiestnil na treťom mieste. Pri aplikovaní tohto ukazovateľa sa Prešovský kraj umiestnil na prvom mieste, čo predstavuje významnú zmenu vzhľadom na to, že za sledované obdobie sa Prešovský kraj vyznačoval druhou najvyššou, resp. treťou najvyššou nezamestnanosťou.

Poradie ďalších krajov sa pri porovnaní dvoma rozdielnymi ukazovateľmi vôbec nezmenilo.

Obr. 8 Celková miera úspor domácností v jednotlivých krajoch v rokoch 2001-2011

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov z Regionálnej databázy Štatistického úradu [11]

Umiestnenie krajov využitím spomínaných ukazovateľov porovnáva Tab. 5.

Tab. 5 Porovnanie umiestnenia krajov SR prostredníctvom ukazovateľov absolútnej hodnoty úspor domácností a miery úspor domácností

Absolútna hodnota úspor domácností	Umiestnenie	Miera úspor domácností	Umiestnenie
BA	1.	BA	3.
TA	2.	TA	2.
TN	5.	TN	5.
NR	7.	NR	7.
ZA	8.	ZA	8.
BB	6.	BB	6.
PO	3.	PO	1.
KE	4.	KE	4.

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov z Regionálnej databázy štatistického úradu [11]

1.2.3 Vzťah absolútnej hodnoty úspor domácností a výšky čistých príjmov domácností

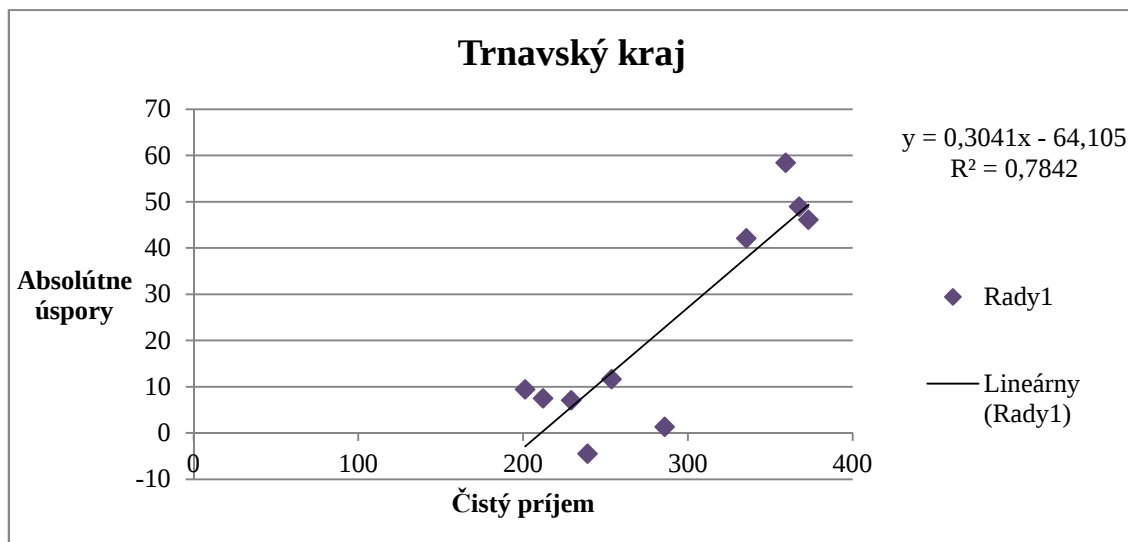
Celková hodnota úspor domácností je daná rôznymi faktormi. Výška usporenej čiastky tak závisí napr. od výšky čistých príjmov, od zaužívaného životného štandardu, od spôsobu života, naučených a získaných návykov sporenia, svoju úlohu zohrávajú aj rôzne psychologické faktory. Ďalej je to rozhodnutie domácností obetovať súčasnú bežnú spotrebu pre budúcu, sú to však aj možnosti a spôsoby zhodnotenia úspor, rovnako aj faktory ako úroková miera a pod.

V tejto kapitole sme skúmali, ako významne v jednotlivých krajoch vplýva výška čistých príjmov na absolútne úspory domácností a to prostredníctvom lineárnej regresie. Tento vzťah sme skúmali za obdobie 10 rokov, konkrétne v období rokov 2001 až 2010.

Výsledky sme interpretovali prostredníctvom koeficientu determinácie, ktorý vysvetľuje, na koľko percent tieto dve premenné vzájomne závisia.

Nasledujúce obrázky (Obr. 9 a Obr. 10) ilustrujú vzťah absolútnej hodnoty úspor a čistých príjmov v kraji s najvyššou závislosťou, teda v Trnavskom kraji a v kraji s najnižšou závislosťou, teda v Žilinskom kraji.

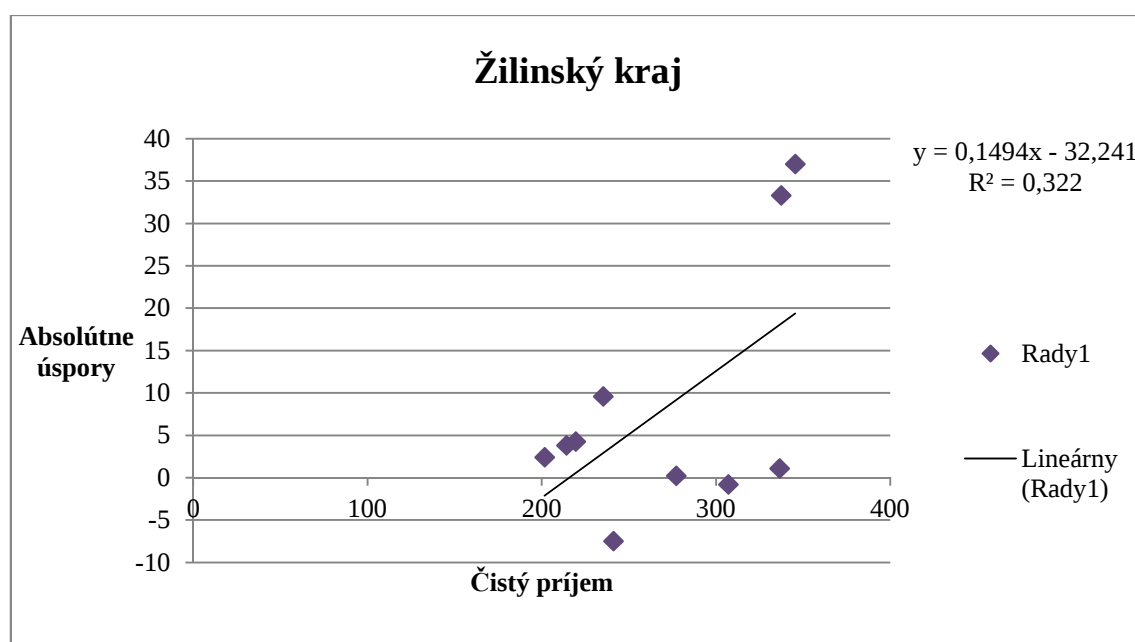
V Bratislavskom kraji, podľa nášho výsledku, závisí výška úspor od disponibilného príjmu len na 56,5 %.

Obr. 9 Vzťah absolútnych úspor a čistých príjmov domácností v Trnavskom kraji

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov z Regionálnej databázy štatistického úradu [11]

V Trnavskom kraji je závislosť výšky úspor od výšky disponibilného dôchodku najvyššia, a to až 78,40 %.

Obr. 10 Vzťah absolútnych úspor a čistých príjmov domácností v Žilinskom kraji

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov z Regionálnej databázy štatistického úradu [11]

V Žilinskom kraji závisia úspory od disponibilného dôchodku len minimálne, a to len na 32,20 %.

Pre lepšiu prehľadnosť uvádzame vypočítané hodnoty koeficientov determinácie v jednej tabuľke (Tab. 6) a pridávame aj umiestnenie krajov podľa tohto ukazovateľa.

Tab. 6 Percentuálna závislosť výšky úspor od výšky disponibil. príjmu v jednotlivých krajoch SR

Kraj	Závislosť	Umiestnenie
BA	56,50%	6.
TA	78,40%	1.
TN	68,10%	3.
NR	72,90%	2.
ZA	32,20%	8.
BB	42,50%	7.
PO	67,50%	4.
KE	57,90%	5.

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe výsledkov lineárnej regresie

Krajom, v ktorom výška absolútnej hodnoty úspor najviac závisí od čistého príjmu, je Trnavský kraj. Koeficient determinácie sa rovná 0,784 to znamená, že 78,4 % absolútnej výšky úspor sa dá vysvetliť vplyvom čistých príjmov a zvyšných 21,6 % predstavuje vplyv ostatných faktorov.

Vplyv čistých príjmov na výšku absolútnych úspor je taktiež výrazný aj v Nitrianskom kraji. Kde 72,90 % úspor môžeme vysvetliť vplyvom čistých príjmov.

Hodnoty nižšie ako 70 %, ale vyššie ako 60 %, sú v Trenčianskom a Prešovskom kraji.

Za týmito kraji d'alej nasleduje kraj Košický a Bratislavský, v ktorých sa percento, ktoré vysvetľuje vplyv čistých príjmov na výšku úspor, nachádzalo v rozpätí medzi 50 a 60 %.

Najmenší vplyv čistých príjmov domácností na absolútnu výšku úspor domácností je v Banskobystrickom a Žilinskom kraji. V týchto krajoch ani 50 % nepredstavuje vplyv čistých príjmov. Znamená to, že v oboch krajoch majú vplyv na celkovú výšku úspor iné faktory než je výška čistých príjmov.

2 Záver

Výška úspor domácností, resp. miery úspor domácností v jednotlivých krajinách sveta sa významne líši. Na jednej strane sú krajiny, ktorých domácnosti sú mimoriadne sporivé, ako napr. Nemecko, Francúzsko, Švajčiarsko, Rakúsko, Belgicko, na druhej strane krajiny, ktorých úspory domácností sú nízke, ako napr. Austrália, USA a Fínsko. Osobitnú skupinu tvoria krajiny, v ktorých sa za dlhšie obdobia pohybujú úspory domácností až v záporných číslach. Znamená to, že v týchto krajinách dochádza k vyššej spotrebe a domácnosti netvoria úspory, skôr tvoria tzv. negatívne úspory, teda musia si požičiavať. K takýmto krajinám patrí napr. Dánsko, Estónsko, Veľká Británia a Nový Zéland.

Slovensko patrí k druhej skupine krajín, teda ku krajinám s nižšími mierami úspor domácností, napriek tomu sa Slovensko neradí na posledné miesta. Pozitívom pre SR je aj to, že za posledné roky miera úspor domácností na Slovensku rastie, nie je teda vylúčené, že sa v budúcnosti, môže Slovensko zaradiť ku krajinám patriacim do prvej skupiny, ktoré sa vyznačujú vysokou mierou úspor domácností.

Pri sledovaní krajín PIGS (Portugalsko, Španielsko, Írsko a Grécko) sme dospeli k záveru, že z uvedených krajín malo problém s úsporami domácností hlavne Írsko, ktorého úspory sa do roku 2007 pohybovali vo výrazne nízkych hodnotách, vo väčšine rokov až v záporných číslach. Je predpoklad, že sa táto krajina na kríze ponaučila a od roku 2008, je miera úspor domácností v Írsku výrazne vyššia, vyšplhala sa za neuveriteľne krátke obdobie len 2 rokov na hodnotu vyššiu ako 10%.

Krajinou, ktorá je zaujímavou z pohľadu úspor domácností, sú USA. Na to, aká je v tejto krajine životná úroveň a aké sú priemerné platy v tejto krajine, domácnosti v USA sa dlhodobo vyznačujú veľmi nízkou mierou úspor. Možno práve životný štandard, na ktorý sú obyvatelia v USA zvyknutí spôsobuje, že domácnosti málo sporia a skôr žijú pre súčasnosť. Napriek tomu si myslíme, že by sa mali úspory domácností v USA zvýšiť. USA sú sebestačná ekonomika, a tak sú úspory domácností významnejším zdrojom investícií, ako napr. na Slovensku, ktoré je otvorené hlavne zahraničným investíciám, preto z pohľadu dlhodobejšieho, sú úspory domácností v USA mimoriadne dôležité.

Na Slovensku podľa údajov Štatistického úradu SR miera úspor neustále rastie od roku 2001, až na 3 poklesy v rokoch 2003, 2006 a 2010. Poklesy v rokoch 2003 a 2006

boli len mierne. Pokles v roku 2010 bol už výraznejší, ale tomuto poklesu predchádzal výrazný nárast v roku 2009, po preniknutí krízy na Slovensko, a tak isto, po tomto poklese nasledoval v roku 2011 opäť prudší nárast úspor domácností. Záverom tejto skutočnosti je, že pravdepodobne by úspory rástli aj v roku 2009, keby v tomto roku nepoznačila Slovensko svetová finančná kríza.

Úspory domácností, ako rozdiel medzi príjmami a výdavkami domácností, sa v jednotlivých krajoch Slovenska líšia. Najväčšie absolútne úspory za posledných 10 rokov má Bratislavský kraj. Vzhľadom na to, že priemerné mesačné disponibilné príjmy domácností v tomto kraji sú najvyššie, rozhodli sme sa na potvrdenie, resp. zamietnutie tohto záveru, využiť ukazovateľ miery úspor domácností. Tento ukazovateľ je podielom úspor na disponibilných dôchodkoch. Vzhľadom na to, že disponibilný príjem je zahrnutý v ukazovateli, neovplyvňuje rozdiel v jeho výške medzi jednotlivými kraji naše porovnanie. Pri porovnaní výšky miery úspor v jednotlivých krajoch sa poradie krajov takmer nezmenilo. Jedinou zmenou bolo to, že Bratislavský kraj, ktorý sa v rebríčku absolútnej miery úspor umiestnil na 1. mieste, sa pri miere úspor umiestnil na 3. mieste a Prešovský kraj úplne opačne, t. z. pri absolútnych úsporách to bolo 3. miesto, ale pri využití ukazovateľa miery úspor domácností sa umiestnil na 1. mieste. Najsporivejšie domácnosti sú tak domácnosti v Prešovskom kraji.

Na opačnom konci rebríčka, teda na poslednom mieste, a to tak pri absolútnych úsporách, ako aj pri miere úspor, sa umiestnil Žilinský kraj. Najmenej teda sporia domácnosti v Žilinskom kraji.

Výšku úspor domácností ovplyvňuje mnoho faktorov. Najviac však výšku úspor ovplyvňuje výška disponibilného príjmu domácností. Využitím lineárnej regresie sme sledovali, do akej miery výška disponibilných príjmov ovplyvňuje výšku úspor domácností v jednotlivých krajoch Slovenska. Dospeli sme k tomu, že v najväčšej miere, výška disponibilných príjmov ovplyvňuje výšku úspor v Trnavskom kraji. Tento kraj sa v poradí umiestnenia krajov podľa absolútnych úspor, ako aj v poradí umiestnenia krajov podľa miery úspor domácností, umiestnil na 2. mieste. Naopak, najmenej ovplyvňujú výšku úspor disponibilné príjmy domácností v Žilinskom kraji, teda v kraji, v ktorom sú domácnosti najmenej sporivé. Pri poradí na základe ukazovateľa absolútnych úspor, ako aj miery úspor domácností patrí Žilinskému kraju posledné miesto. Záver z tohto vyplývajúci tak je, že čím viac sa domácnosti nechávajú

„riadiť“ výškou svojich disponibilných dôchodkov, tým viac aj usporia a zbytočne neplytvajú.

V roku 2010, oproti predchádzajúcim sledovaným rokom, úspory domácností v jednotlivých krajinách SR výrazne vzrástli. Je možné konštatovať, že domácností na Slovensku zmenili svoje správanie na základe ekonomickej krízy a jej dôsledkov. Problémy, do ktorých sa v čase krízy dostala nejedna domácnosť na Slovensku, „prinútili“ obyvateľov zamyslieť sa nad významom a dôležitosťou úspor, hlavne v takýchto situáciách. Vzhľadom na globalizáciu a prudký pokrok vývoja vo svete sa dá predpokladať, že menšie krízy sa budú opakovať aj v budúcnosti. Tento fakt si väčšina ľudí na Slovensku už určite uvedomila, čo viedlo aj k nárastu úspor domácností na Slovensku.

Realita je, ale taká, že vo svete je veľa krajín, ktorých obyvatelia si súčasnú zlú situáciu neuvedomujú, žijú z dlhov, resp. „na dlh“. Medzi takéto krajiny patrí napr. Dánsko a Veľká Británia. Obyvatelia týchto krajín, ktoré mínajú výrazne viac na spotrebu, by sa mali zamyslieť nad tým, kam speje takýto nezodpovedný spôsob vytvárania ďalších a ďalších dlhov, že spôsobuje problémy nielen im samým v súčasnosti, ale že ohrozuje aj budúce generácie.

Ako sa bude výška úspor domácností v jednotlivých krajinách sveta vyvíjať, ukáže len čas. Predpokladáme však, že na Slovensku bude trend rastu úspor domácností pokračovať.

Zoznam použitej literatúry

- [1] Finančný slovník. In: FINinfo: Portál finančnej osvety a ochrany finančného spotrebiteľa MF SR. [online]. Dostupné na internete: http://www.fininfo.sk/sk/financny-slovník/_s.
- [2] Finančný slovník. In: FINinfo: Portál finančnej osvety a ochrany finančného spotrebiteľa MF SR. [online]. Dostupné na internete: http://www.fininfo.sk/sk/financny-slovník/_i.
- [3] Plánovanie osobných a rodinných financií. In: FINinfo: Portál finančnej osvety a ochrany finančného spotrebiteľa MF SR. [online]. Dostupné na internete: <http://www.fininfo.sk/sk/ja-a-financie/planovanie-osobnych-a-rodinnych-financií>.
- [4] Dictionary. In: Investopedia. [online]. Dostupné na internete: <http://www.investopedia.com/terms/i/internet-bubble.asp#axzz2Ab9n3H4W>.
- [5] HARVEY, R.: Comparison of household saving ratios: Euro area/USA/Japan. In: Statisticsbrief. June 2004, No. 8, s.2. Dostupné na internete: <http://www.oecd.org/std/nationalaccounts/32023442.pdf>
- [6] OECD (2010), "HouseholdSavings", in OECD Factbook 2010: Economic, Environmental and SocialStatistics, OECD Publishing. Dostupné na internete: <http://www.oecd-ilibrary.org/sites/factbook-2010-en/02/02/03/index.html?contentType=&itemId=/content/chapter/factbook-2010-14-en&containerItemId=/content/serial/18147364&accessItemIds=&mimeType=text/html>
- [7] LEETMAA, P., RENNIE, H., THIRY, B.: Householdsaving rate higher in the EU than in the USA despite lower income. In: EurostatStatistics in focus 29/2009. Dostupné na internete: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-SF-09-029/EN/KS-SF-09-029-EN.PDF.
- [8] ARIDAS, T., MAGNO, A.: Householdsaving rates. In: Globalfinance. 2011. Dostupné na internete: <http://www.gfmag.com/tools/global-database/economic-data/10396-household-saving-rates.html#axzz26TiLy9uB>.
- [9] OECD (2012), "Householdsaving rate", in OECD, *NationalAccounts at a Glance 2011*, OECD Publishing. Dostupné na internete: 10.1787/na_glance-2011-10-en.
- [10] OECD (2010), *OECD Factbook 2010: Economic, Environmental and SocialStatistics*, OECD Publishing. Dostupné na internete: 10.1787/factbook-2010-en.
- [11] Regionálna databáza Štatistického úradu, Sociálne štatistiky- Príjmy, výdavky a spotreba domácností. Dostupné na internete: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>.

-
- [12] KOMÍNKOVÁ, Z.: Peňažná zásoba SR v súvislostiach menového vývoja v rokoch 1997-2000. In: Biatec č. 7/200. [online]. Dostupné na internete: http://www.nbs.sk/_img/Documents/BIATEC/kom2.pdf.
- [13] BERRY S., WILLIAMS R., WALDRON M.: Household saving. 2009. In: Quarterly Bulletin 2009.